ИЗЛОЖБИ В ЦЕНТРАЛНАТА СГРАДА НА БЪЛГАРСКАТА АКАДЕМИЯ НА НАУКИТЕ

Лидия Чолпанова, E-mail: refer1@cl.bas.bg

„Холограми на съкровищата от Тракийската гробница при с. Мезек" 18-20 април

Организатори на изложбата са: Община Свиленград, „Холобул" ООД при Института по оптически материали и технологии „Акад. Йордан Малиновски (ИОМТ) на БАН и Националния археологически институт с Музей на БАН.

Експозицията представя холографски копия на намерените през 1931 г. предмети от Тракийската гробница край село Мезек. Те датират от IV-III в.пр. Хр. Оригиналите се пазят в Музея на Националния археологически институт на БАН, който ги предостави за холографиране. Идеята, възникнала още през 2007 г., е за първи път в световната практика холографските копия на тези обекти да се представят в тяхната автентична среда – „дромуса" (коридора на гробницата). За целта, създадената към ИОМТ фирма „ХОЛОБУЛ" ООД за приложение на научни разработки, се включи в проекта на община Свиленград „С богатството на миналото към атрактивно бъдеще", финансиран от Оперативна програма „Регионално развитие" 2007-2013 г. на Европейския съюз. Колекцията, която се представя на изложбата, се състои от 14 холограми, създадени по метода на руския учен акад. Юрий Денисюк. Използвана е нанокомпозитна холографска емулсия, създадена в Централна лаборатория по оптичен запис и обработка на информацията, която сега е част от ИОМТ.

Представянето на холографски копия на артефактите, открити в българските земи дава възможност за популяризиране на богатото ни културно-историческо наследство и ги съхранява за поколенията.

Изложбата е посветена на 90-годишнината от рождението на акад. Йордан Малиновски, патрон на ИОМТ.

150 ГОДИНИ ОТ РОЖДЕНИЕТО НА ЦВЕТАН РАДОСЛАВОВ АВТОРА НА ХИМНА НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
23 април-9 май

Създателят на българския химн Цветан Хаджиденков Радославов е един от достойните градители на следосвобожденска България. Роден на 20 април 1863 г. в град Свищов, той е наследник на видните възрожденски фамилии Павлович, Хаджиденкови и Радославови. Неговият осиновител Цвятко Радославов е не само търговец и сътрудник на братя Евлогий и Христо Георгиеви, а е приятел и съмишленик на Георги С. Раковски, щедър дарител за съгражданите си и един от първите спомоществователи на Българското книжовно дружество. Радославов израства сред книгите на своя дядо, възрожденския учител и книжовник Христаки Павлович, обучава се под грижите на вуйчо си – художника Николай Павлович, придобива музикална култура при Янко Мустаков, един от първите български композитори и хорови диригенти. Цветан Радославов завършва класическа гимназия във Виена, а по-късно следва в Прага и Лайпциг. През 1898 г. той получава научната степен „Доктор по философия и Магистър на изящните изкуства".

След завръщането си Радославов става учител, което се оказва неговото призвание, оценено високо от ученици му. Сред тях са: – акад. Спиридон Казанджиев, акад. Никола Михов, акад. Георги Ранков, акад. Ангел Балевски, акад. Петър Динеков, акад. Георги Наджаков, Йордан Йовков, Крум Кюлявков и др.

Радославов е и художник, автор на платна, разкриващи красотата на родния му край. Той е ерудит с приноси в областта на археологията, етнографията, нумизматиката, музиката и превода. Радославов прави много и за утвърждаването на българския театър и опера, като взема дейно участие в културния и обществен живот на столицата.

Цветан Радославов завещава на Отечеството си песента „Горда Стара планина", станала основа на съвременния български химн „Мила Родино". Създадена спонтанно в студентските му години, когато той е далеч от родината си тя постепено се превръща в „неофициален" български химн. През 1964 г. песента е избрана за национелн химн. VII–то Велико народно събрание (1990-1991) препотвърждава този избор.

Изложбата е увлекателен разказ за живота и делото на учения, учителя и твореца Цветан Радославов. Тя е направена с автентични архивни документи, фотографии, картини и музейни експонати, повечето от които са неизвестни за широката общественост. Авторският колектив е от специалисти от Научния архив на БАН, Историческия музей и Художествената галерия "Николай Павлович" в Свищов.

Сред тях могат да се видят изключително ценни лични вещи на Цветан Радославов – мастилницата, бастунът му със сребърен обков, цилиндър и пенсне, семейна икона, дървени кръстове и религиозни дърворезби. Част от изложбата са и 8 оригинални картини, рисувани лично от Цветан Радославов, които са притежание на галерията "Николай Павлович" в Свищов. Показан е и орденът, с който той е бил удостоен посмъртно за почетен гражданин на гр. София. Изключително ценен експонат е детския портрет на Радославов, рисуван от неговия вуйчо – възрожденския художник Николай Павлович. Картината е собственост на Националния музей за българско изобразително изкуство.

Сред експонатите е и личният пистолет на Г.С. Раковски, който е бил оставен на съхранение в дома на сем. Радославови

40 години изследвания по психология в БАН
13-21 май

На 13 май 2013 г. беше открита изложба, посветена на 40 години от създаването на научноизследователското звено по психология на БАН.

В изложбата е представена специфичната дейност на Департамента по психология, свързана с публикуване на научни трудове у нас и в чужбина, проектна и експертна дейност с национално и международно значение по национални и европейски оперативни и рамкови програми. Показано е сътрудничеството с балкански и редица европейски страни и световни организации (УНИЦЕФ, Центъра за славянски и източно-европейски изследвания, Ohio State University, Columbus, САЩ).

Научните области, в които се развива дейността са: проблеми на поведение и здраве при юношите в крос-културен аспект, на ценностите на българина през периода на най-новата история на страната, на психологичните фактори при процесите на учене през целия живот, организационно-психологични и личностни особености на психичното здраве и благополучие, щастието, перфекционизма, сравнителните междукултурни анализи на нагласите спрямо етноси, когнитивно-психологичните аспекти на емоционалното развитие в детска възраст, върхови постижения през призмата на хуманистичния подход, кариерното развитие на докторантите. Реализират се и значими изследвания в областта на невропсихологията като проучването на зрителната и тактилната перцепция за диагностика на нарушения в способността на учене при деца и др.

„В началото бе буквата. България и славянските азбуки“
22-27 май

На 15 май в Националния музей Братиславска крепост в Братислава, Словакия беше открита изложбата „**В началото бе буквата. България и славянските азбуки**“. Тя е посветена на 1150-годишнината от Великоморавската мисия на св. св. Кирил и Методий и създаването на славянската азбука и по повод 20-годишнината от установяване на дипломатически отношения между Република България и Словашката република.

Изложбата е дело на Кирило-Методиевския научен център на БАН в сътрудничество с Националния археологически институт с музей на БАН, Научния архив на БАН и Националния исторически музей и с подкрепата на Посолството на Република България и Българския културен институт в Словашката република и Столична община. Тя се реализира в рамките на програмата „Комуникационна стратегия“ на МВнР на Република България и в подкрепа на кампанията " София – културна столица на Европа 2019". Изложбата беше открита официално в присъствието на председателя на Словашкия парламент г-н Павол Пашка, на председателя на Сената на Чешката република и на посланика на РБългария в Словакия г-жа Маргарита Ганева.

По случай Деня на българската просвета и култура и на славянската писменост – 24 май изложбата е представена и в централната сграда на БАН.

В 22 постера може да се проследи историята на писменостите, оставили следа по българските земи – надписи на камък, керамика и метал на гръцки, латински, глаголица и кирилица; раждането на старобългарската книга и важни за славистиката ръкописи; употребата на славянските азбуки през Средновековието, Възраждането, чак до наши дни. Почитта към светите братя бе представена не само чрез писмените и изобразителните документи, но и чрез пет прекрасни възрожденски икони от Регионалния исторически музей в Добрич, любезно предоставени от ръководството на Музея специално за празника. Изложени са също четири оригинални славянски ръкописа от сбирка X на Научния архив на БАН.

Изложбата е достоен завършек на тържествената сесия на Българската академия на науките, посветена на Деня на българската просвета и култура и на славянската писменост. Тя се открива в навечерието и на едно друго голямо събитие – Конгреса по българистика, който ще се проведе в СУ „Кл. Охридски” от 24 до 26 май.